

รายละเอียดการจัดกิจกรรมศูนย์เรียนรู้ตามแนวทาง สสวท.

ศูนย์เรียนรู้ โรงเรียนแม่ปะวิทยาคม ชื่อกิจกรรมว่าวไอพ่นจากถุงพลาสติก

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

สาระสำคัญ

การทำว่าวจากถุงพลาสติกเป็นกิจกรรมที่ต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องของแรงลัพธ์ที่กระทำต่อวัตถุ แรงกิริยา แรงปฏิกิริยา โดยการนำวัสดุเหลือใช้มาดัดแปลงให้เป็นของเล่น เพื่อให้เกิดทักษะ กระบวนการเรียนรู้ไปพร้อมๆ กับการได้รับความสนุกสนาน นักเรียนจะรับการฝึกทักษะการสังเกต การตั้งสมมติฐาน การวัด การคาดคะเน รู้จักวิธีการค้นคว้าความรู้โดยการทำงานเป็นระบบอย่างมีขั้นตอน มีการเก็บรวบรวมข้อมูล การสร้างคำอธิบาย การสรุปผลการทดลอง และการนำไปใช้อย่างสร้างสรรค์

ตัวชี้วัด

วิทยาศาสตร์	คณิตศาสตร์	คอมพิวเตอร์	ออกแบบและเทคโนโลยี
- อธิบายความแรงและผลของแรงลัพธ์ที่กระทำต่อวัตถุ - ทดลองและอธิบายแรงกิริยาและแรงปฏิกิริยา ระหว่างวัตถุและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์	- ใช้การคาด คะเนเกี่ยวกับการวัดในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม	- ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสร้างชิ้นงานจากจินตนาการหรืองานที่ทำในชีวิตประจำวันตามหลักการทำโครงการอย่างมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบ	- สร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือวิธีการ ตาม กระบวนการเทคโนโลยี อย่างปลอดภัย ออกแบบโดยถ่ายทอดความคิดเป็นภาพฉาย เพื่อนำไปสู่การสร้างต้นแบบ และแบบจำลองของสิ่งของเครื่องใช้ หรือถ่ายทอดความคิดของวิธีการเป็นแบบจำลองความคิดและการรายงานผล

สาระการเรียนรู้

วิทยาศาสตร์

เข้าใจธรรมชาติของแรง เมื่อว่าวปะทะลม จะมีแรงมาเกี่ยวข้องด้วยคือ แรงจากน้ำหนักของว่าว แรงฉุดไปตามทิศทางของลม และแรงยกในทิศทางตรงข้ามของน้ำหนัก ผลรวมของแรงทั้งสาม เกิดเป็นแรงลัพธ์ที่ทำให้ว่าวลอยขึ้นไปได้

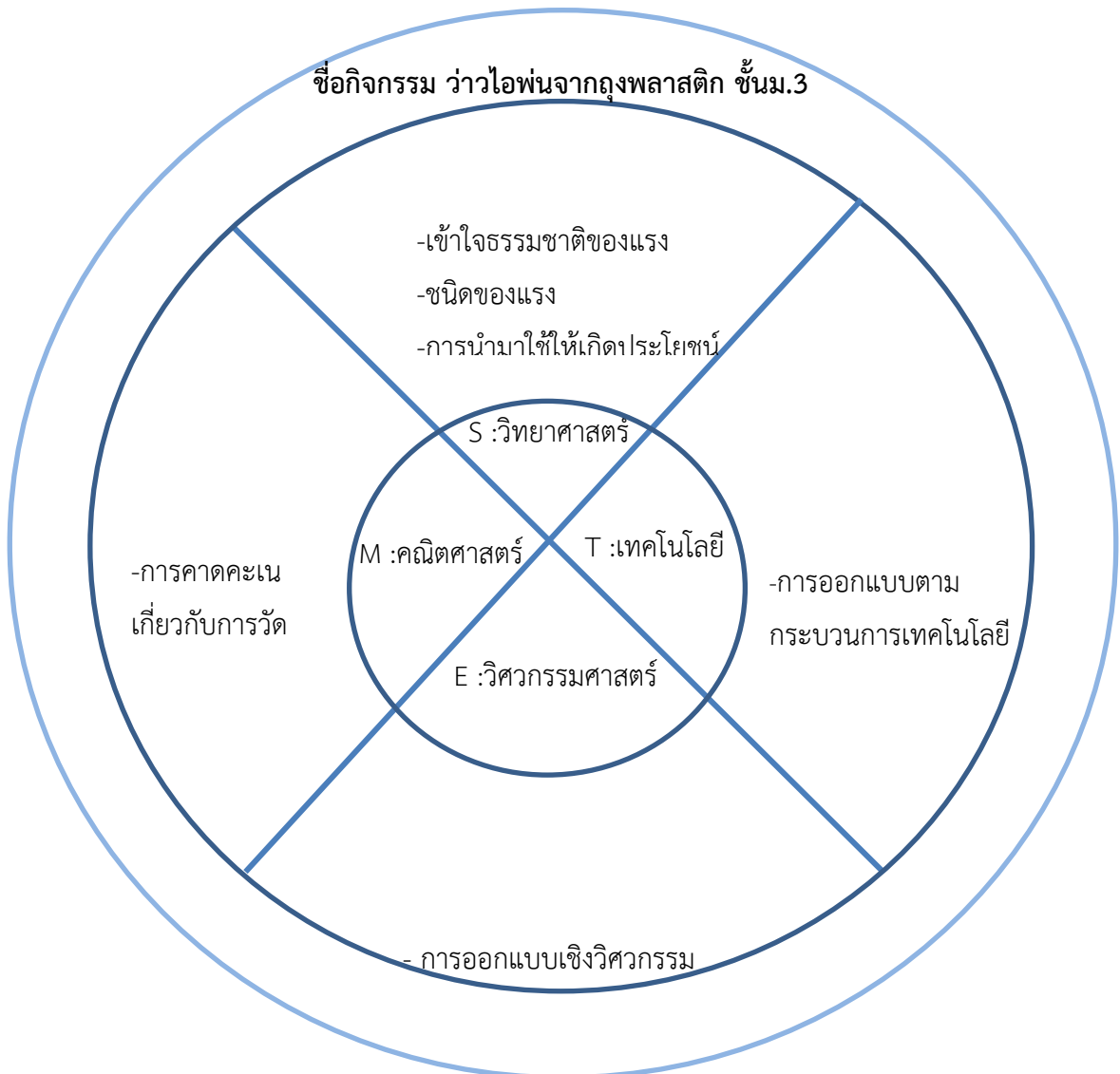
คณิตศาสตร์

การคาดคะเนเกี่ยวกับการวัด

เทคโนโลยี (เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการออกแบบและเทคโนโลยี)

การออกแบบตามกระบวนการเทคโนโลยีเพื่อการทำงานอย่างเป็นระบบ การแสดงรายละเอียดของชิ้นงาน ประกอบด้วยภาพด้านหน้า ด้านข้าง ด้านบน แสดงขนาดและหน่วยวัดเพื่อนำไปสร้างชิ้นงาน

ผังมโนทัศน์

จุดประสงค์

- 1.บอกชนิดของแรงและการกระทำของแรงที่ทำให้ว่าวลอยขึ้นได้
- 2.คาดคะเนขนาดของว่าวเพื่อให้ว่าวลอยได้สูง
- 3.ออกแบบชิ้นงานตามกระบวนการเทคโนโลยี

วัสดุอุปกรณ์

1. ตัวอย่างว่าวไอโฟนจากถุงพลาสติก
2. อุปกรณ์สำหรับทำว่าวไอโฟนจากถุงพลาสติก (กรรไกร หรือ มีดคัตเตอร์, ปากกาเคมีแบบลบไม่ได้, ดินสอ, ถุงพลาสติก, เทปกาว, ด้ายหรือเชือกว่าว, กระจดาขแข็งสำหรับทำแบบ)

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ (5 นาที)

- 1.ครูกระตุ้นความสนใจของนักเรียนด้วยปริศนาคำทาย (อะไรเอ่ย อยู่บนฟ้ากินลม มีให้ชม ในหน้าร้อน ตอบ ว่าว) (2 นาที)
- 2.ครูสอบถามนักเรียนว่าเคยเล่นว่าวหรือไม่ เคยทำว่าวด้วยตัวเองหรือไม่ ใช้วัสดุอะไรบ้างในการทำให้นักเรียน 2 คนเล่าประสบการณ์การทำว่าวและเล่นว่าว (3 นาที)

ขั้นกำหนดปัญหาหรือความต้องการ (5 นาที)

- 3.ครูตั้งปัญหากับนักเรียนว่า ถ้าหากไม่มีอุปกรณ์ดังกล่าวนักเรียนจะทำว่าวจากอะไรได้บ้าง

ขั้นรวบรวมข้อมูล (15 นาที)

- 4.ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 3 คน ช่วยกันคิดและอภิปรายร่วมกันว่า หากไม่มีวัสดุ (ไม้ กระจดาข) ในการทำว่าว นักเรียนจะใช้วัสดุใดทดแทนและว่าวของนักเรียนจะออกมาในลักษณะใด (10 นาที)
- 5.ครูให้ตัวแทนนักเรียน 2 กลุ่มออกมานำเสนอแนวคิดของกลุ่ม (5 นาที)

ขั้นออกแบบและปฏิบัติการ (50 นาที)

- 6.ครูนำตัวอย่างว่าวจากถุงพลาสติกมาให้ให้นักเรียนดู พร้อมทั้งแนะนำวัสดุ และวิธีการทำแบบคร่าวๆ
- 7.แจกใบงาน (วิธีการทำว่าวจากถุงพลาสติก) ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม (กลุ่มเดิม)
- 8.ครูอธิบายกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนทราบดังนี้
  - 8.1 ให้นักเรียนทำว่าว 1 ตัวตามแบบที่กำหนดในใบความรู้
  - 8.2 ให้นักเรียนออกแบบและทำว่าวอีก 1 ตัว โดยนักเรียนสามารถกำหนดขนาดและเลือกลักษณะถุงพลาสติกได้ด้วยตนเอง

ขั้นประเมินผล (25 นาที)

- 9.ให้นักเรียนนำว่าวที่ทำเสร็จแล้วทั้ง 2 ตัวไปทดสอบที่สนาม (5 นาที)
- 10.ให้นักเรียนปรับปรุงและแก้ไขว่าวตัวที่นักเรียนออกแบบเอง เพื่อนำมาแข่งขันกับเพื่อนกลุ่มอื่นๆ (5 นาที)
- 11.นักเรียนแต่ละกลุ่มนำว่าวของตนเองมาแข่งขัน (ความสูงในการลอยและระยะเวลา) (10 นาที)
- 12.ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากกิจกรรมในครั้งนี้ (5 นาที)

การวัดผลประเมินผล

แบบประเมินผลงาน และการทำงานกลุ่ม

สื่อและแหล่งเรียนรู้

- 1.หนังสือเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ม.3
- 2.เว็บไซต์ <http://sci4fun.com/kite/plasticsled/plasticsled.html>
- 3.ใบงาน “การประดิษฐ์ว่าวไอพ่นจากถุงพลาสติก”

ข้อเสนอแนะ

- 1.ครูควรให้คำปรึกษานักเรียนอย่างใกล้ชิด
- 2.ในการสรุปผล อาจมอบหมายงานให้นักเรียนจัดทำเป็นรายงานหรืองานนำเสนอสั้นๆ (ภาพประกอบ คำบรรยายสั้น ๆ) เพื่อเพิ่มทักษะการใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอผลงาน

ใบงาน “การประดิษฐ์ว่าวไอพ่นจากถุงพลาสติก”

อุปกรณ์

- 1.ถุงพลาสติก
- 2.กรรไกร หรือ มีดคัตเตอร์
3. ปากกา permanent
- 4.ดินสอ
- 5.ไม้บรรทัด
6. เทปกาวใส
7. ด้าย

***ในกรณีที่จัดกิจกรรมสำหรับนักเรียนจำนวนมาก อาจจะใช้กระดาษแข็งเพื่อทำแบบ

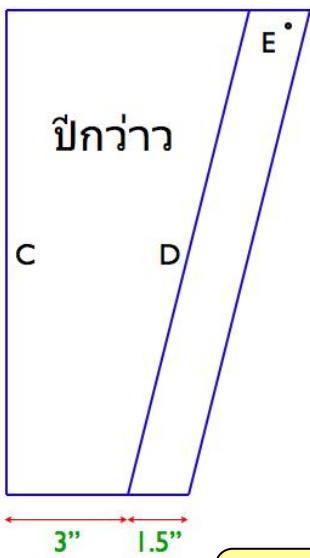
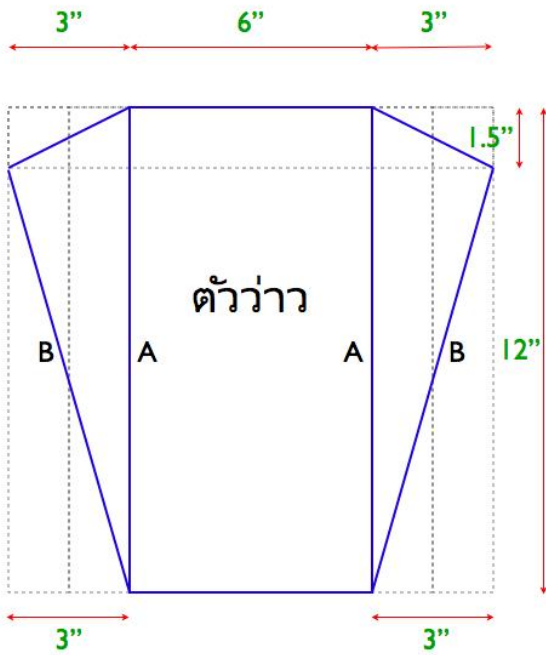

- 1.ใช้กรรไกร หรือ คัตเตอร์ ตัดขอบถุงพลาสติกด้านบน ล่าง และตัดรอยพับด้านข้างด้านใดด้านหนึ่งออกจากกัน เพื่อให้ได้พลาสติกแบบแผ่นเดียว

แบบนี้เลย

2. วัดขนาดตัวว่าว และปีกของว่าวแล้วตัดให้ได้ตามแบบ **อาจใช้ปากกาเคมีวาดตามแบบเพื่อให้เห็นรายละเอียดชัดเจนมากขึ้น

สู้ๆนะ

3.วางแผนว่าด้านหน้าให้คว่ำลง ใช้เทปกาวติดไอโฟนทั้ง 2 ซี่น เข้ากับตัวว่าว โดยให้ เส้น C ของปีกว่าว ทาบกับเส้น A ด้านหลังของตัวว่าว

ถ้าไม่เข้าใจถาม
คุณครูได้นะจ๊ะ

4.ใช้เทปกาวติดขอบด้านนอกของตัวว่าว (เส้น B) เข้ากับ เส้น D ของปีกทั้งสองด้าน

**ความยาวของ D จะยาวกว่า B อยู่เล็กน้อย ให้ยึดจุดด้านล่างให้ตรงกัน แล้วตัดตกแต่งส่วนที่เลยออกไปในภายหลัง

5.ใช้เทปกาวแปะที่มุมของปีก (จุด E) แล้วเจาะรูด้วยปลายแหลมของดินสอ ตัดด้วยความยาวพอประมาณ ผูกด้ายเข้ากับรูทั้งสองบนปีกที่เจาะไว้ มัดกลางเส้นเชือกให้เป็นห่วง ผูกเชือกว่าวเข้ากับห่วงเชือกตรงกลางแล้วออกไปทดลองเล่นกันเลย

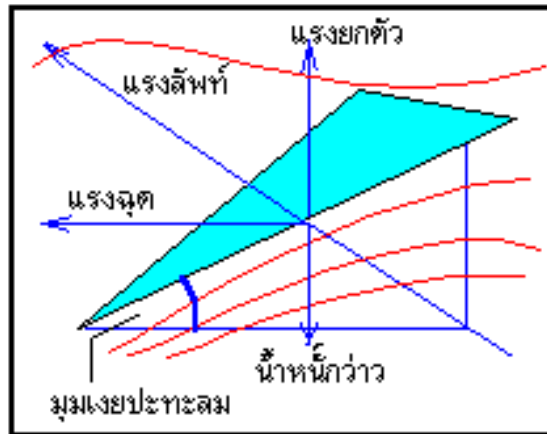

เสร็จแล้วไปทดสอบ

สรุปความรู้จากกิจกรรมว่าวไอพ่นจากถุงพลาสติก

การเล่นว่าวต้องอาศัยลม เมื่อว่าวปะทะลม จะมีแรงมาเกี่ยวข้องด้วยคือ แรงจากน้ำหนักของว่าว แรงจุดไปตามทิศทางของลม และแรงยกในทิศทางตรงข้ามของน้ำหนัก ผลรวมของแรงทั้งสาม เกิดเป็นแรงลัพธ์ที่ทำให้ว่าวลอยขึ้นไปได้ และทิศทางของแรงลัพธ์นี้ จะอยู่ในแนวเดียวกับแนวเชือกว่าวที่ต่อออกจากคอซุงพอดี

มารู้จักแรงกัน

แรง (force) หมายถึง สิ่งที่สามารถทำให้วัตถุที่อยู่นิ่งเคลื่อนที่หรือทำให้วัตถุที่กำลังเคลื่อนที่มีความเร็วเพิ่มขึ้นหรือช้าลง หรือเปลี่ยนทิศทางการเคลื่อนที่ของวัตถุได้

1. ชนิดของแรง

1.1 **แรงย่อย** คือ แรงที่เป็นส่วนประกอบของแรงลัพธ์

1.2 **แรงลัพธ์** คือ แรงรวมซึ่งเป็นผลรวมของแรงย่อย ซึ่งจะต้องเป็นการรวมกันแบบปริมาณเวกเตอร์

1.3 **แรงขนาน** คือ แรงที่มีทิศทางขนานกัน ซึ่งอาจกระทำที่จุดเดียวกันหรือต่างจุดกันก็ได้ มีอยู่ 2 ชนิด

- แรงขนานพวกเดียวกัน หมายถึง แรงขนานที่มีทิศทางไปทางเดียวกัน
- แรงขนานต่างพวกกัน หมายถึง แรงขนานที่มีทิศทางตรงข้ามกัน

1.4 **แรงหมุน** หมายถึง แรงที่กระทำต่อวัตถุ ทำให้วัตถุเคลื่อนที่โดยหมุนรอบจุดหมุน ผลของการหมุนของ เรียกว่า โมเมนต์ เช่น การปิด-เปิด ประตูหน้าต่าง

1.5 **แรงคู่ควบ** คือ แรงขนานต่างพวกกันคู่หนึ่งที่มีขนาดเท่ากัน แรงลัพธ์มีค่าเป็นศูนย์ และวัตถุที่ถูกแรงคู่ควบกระทำ 1 คู่กระทำ จะไม่อยู่นิ่งแต่จะเกิดแรงหมุน

1.6 **แรงดึง** คือ แรงที่เกิดจากการเกร็งตัวเพื่อต่อต้านแรงกระทำของวัตถุ เป็นแรงที่เกิดในวัตถุที่ลักษณะยาวๆ เช่น เส้นเชือก เส้นลวด

1.7 **แรงสู่ศูนย์กลาง** หมายถึง แรงที่มีทิศเข้าสู่ศูนย์กลางของวงกลมหรือทรงกลมอันหนึ่งๆ เสมอ

1.8 **แรงต้าน** คือ แรงที่มีทิศทางต่อต้านการเคลื่อนที่หรือทิศทางตรงข้ามกับแรงที่พยายามจะทำให้วัตถุเกิดการเคลื่อนที่ เช่น แรงต้านของอากาศ แรงเสียดทาน

1.9 **แรงโน้มถ่วงของโลก** คือ แรงดึงดูดที่มีมวลของโลกกระทำกับมวลของวัตถุ เพื่อดึงดูดวัตถุนั้นเข้าสู่ศูนย์กลางของโลก

- **น้ำหนักของวัตถุ** เกิดจากความเร่งเนื่องจากความโน้มถ่วงของโลกมากกระทำต่อวัตถุ

1.10 แรงกิริยาและแรงปฏิกิริยา

- แรงกิริยา คือ แรงที่กระทำต่อวัตถุที่จุดจุดหนึ่ง อาจเป็นแรงเพียงแรงเดียวหรือแรงลัพธ์ของแรงย่อยก็ได้
- แรงปฏิกิริยา คือ แรงที่กระทำตอบโต้ต่อแรงกิริยาที่จุดเดียวกัน โดยมีขนาดเท่ากับแรงกิริยา แต่ทิศทางของ

แรงทั้งสองจะตรงข้ามกัน

2. แรงกิริยาและแรงปฏิกิริยากับการเคลื่อนที่ของวัตถุ

2.1 วัตถุเคลื่อนที่ด้วยแรงกิริยา เป็นการเคลื่อนที่ของวัตถุตามแรงที่กระทำ เช่น การขว้างลูกหินออกไป

2.2 วัตถุเคลื่อนที่ด้วยแรงปฏิกิริยา เป็นการเคลื่อนที่ของวัตถุเนื่องจากมีแรงขับเคลื่อนวัตถุให้เคลื่อนที่ไปในทิศทางตรงกันข้าม เช่น การเคลื่อนที่ของจรวด

แล้วแรงที่ทำให้ว่า
ลอยได้ละ มีแรง
อะไรบ้าง

แรงที่ช่วยให้ว่าวลอยได้

แรงจุด

แรงจุด (Thrust) คือ แรงที่ทำให้วัตถุบินและเคลื่อนที่ไปข้างหน้าซึ่งเกิดจากการขับปีกของวัตถุเทียบได้กับพลังงานของเครื่องยนต์ ที่ทำให้วัตถุบินไปทางข้างหน้า ถ้าแรงจุดมากกว่าแรงต้าน จะทำให้วัตถุบินไปได้เร็วขึ้น แต่ถ้าเท่ากันจะทำให้วัตถุบินลอยสูงขึ้น

แรงยก

แรงยก (Lift) คือ แรงที่เกิดขึ้นโดย ความกดอากาศต่ำที่เกิดขึ้นที่พื้นผิวด้านบนของปีก เมื่อเปรียบเทียบกับความกดอากาศที่พื้นผิวด้านล่างของ ปีกวัตถุหรือพูดอีกอย่างหนึ่งก็คือแรงที่เกิดขึ้นบนพื้นผิวด้านบนของปีกน้อยกว่าแรงที่เกิดขึ้นที่พื้นผิวของปีกด้านล่างตามหลักของเบอร์นูลลีทำให้เกิดแรงยกขึ้นข้างบนที่ปีกของวัตถุ

น้ำหนัก

น้ำหนัก (Weight) คือ เกิดจากแรงดึงดูดของโลกแรงนี้กดหรือ ดึงวัตถุลงมายังโลกเราถือว่ากระทำที่จุดศูนย์กลางของแรง

แรงต้าน

แรงต้าน (Drag) คือแรงที่กระทำตรงข้ามกับแรงที่เคลื่อนที่ของวัตถุ ไปข้างหน้าโดยเฉพาะเป็นแรงที่ต่อต้านวัตถุ การเคลื่อนที่ของวัตถุในอากาศ มีทิศทางขนานกับวัตถุที่เคลื่อนที่นี้ก็คือแรงเสียดทานของอากาศ ที่ผ่านส่วนต่างๆ ของวัตถุ แรงต้านเกิดจากการกระทบของอากาศ การเสียดทานของวัตถุและแรงดูดเนื่องจากอากาศแทนที่

แบบประเมินผลงาน และการทำงานกลุ่ม

- คำชี้แจง** 1. แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประเมินผลงาน และการทำงานกลุ่ม
 2. ให้ผู้ประเมินสังเกตพฤติกรรมในการนำเสนอผลงาน และให้คะแนนตามเกณฑ์การประเมินที่กำหนด
 แล้วกรอกตัวเลขคะแนนในช่องรายการประเมินนั้นๆ

เกณฑ์การประเมิน การให้คะแนนแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- 3 หมายถึง ระดับดี   2 หมายถึง ระดับพอใช้   1 หมายถึง ระดับต้องปรับปรุง

รายการประเมิน

กลุ่มที่	ชื่อกลุ่ม	ความสมบูรณ์ของผลงาน	ความคิดสร้างสรรค์	คุณภาพ	การวางแผนการทำงานกลุ่ม	การปฏิบัติงานกลุ่ม	ความรับผิดชอบ	รวม
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

( )

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

เกณฑ์การให้คะแนน

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
ความสำเร็จของผลงาน	ผลงานสมบูรณ์ ถูกต้องตาม หลักการ	ผลงานไม่ค่อยสมบูรณ์ ถูกต้องตามหลักการ เท่าที่ควร	ผลงานต้องปรับปรุง แก้ไขรายละเอียดต่าง ๆ
ความคิดสร้างสรรค์	มีรูปแบบแปลก ใหม่ เป็นงานที่คิด ขึ้นมาใหม่แตกต่าง จากตัวอย่าง	มีความแปลกใหม่บ้าง แต่ยังมีบางส่วนที่ เลียนแบบจากผลงาน ตัวอย่าง	ไม่มีความแปลกใหม่
คุณภาพ	สามารถลอยได้สูง และนาน	สามารถลอยได้สูงแต่ ได้เพียงระยะเวลาหนึ่ง เท่านั้น	ลอยได้ต่ำและไม่นาน
การวางแผนการทำงานกลุ่ม	กำหนดขั้นตอน กิจกรรมและ มอบหมายงานไว้ ล่วงหน้าอย่างเป็น ระบบ เหมาะสม กับเวลาและบุคคล	กำหนดขั้นตอน กิจกรรมไว้ล่วงหน้าแต่ ขาดการมอบหมาย งานให้สมาชิกภายใน กลุ่ม	ขาดการวางแผนงาน ร่วมกันไว้ล่วงหน้า
การปฏิบัติงานกลุ่ม	ปฏิบัติงานกลุ่ม ตามขั้นตอนและ ภาระงานที่ได้รับ มอบหมายอย่างเป็น ระบบ ผลงาน เสร็จสมบูรณ์ตาม กำหนดเวลา	ปฏิบัติงานกลุ่มตาม ขั้นตอนและภาระงาน ที่ได้รับมอบหมาย ผลงานเสร็จสมบูรณ์ โดยใช้เวลามากกว่าที่ กำหนด	ปฏิบัติงานร่วมกัน ภายในกลุ่ม ผลงาน เสร็จ โดยใช้เวลา มากกว่าที่กำหนด
ความรับผิดชอบ	ร่วมคิดวางแผน และปฏิบัติงาน กลุ่มอย่างเป็น ระบบทุกขั้นตอน	ร่วมปฏิบัติงานกลุ่มทุก ขั้นตอน	ร่วมปฏิบัติงานกลุ่ม โดยครูต้องตักเตือน